

Gyógyszermaradványok a környezetben – a stockholmi modell

Janusinfo. Region Stockholm; DAZ online, 10.05.2021, 06:59

Kulcsszavak: gyógyszer, gyógyszerhulladék, gyógyszermaradványok, környezetegészségügy, környezetszennyezés, Svédország

Forrás Internet-helye:

<https://janusinfo.se/beslutsstod/lakemedelochmiljo/pharmaceuticalsandenvironment.4.7b57ecc216251fae47487d9a.html>

A stockholmi „okoslista” bevezetésére 16 éve került sor. Ez ajánlásokat tesz az orvosoknak, hogy milyen gyógyszereket írjanak fel a gyakori betegségek kezelésére. A cél a gyógyszerek környezeti hatásának csökkentése.

A gyógyszerek nem bomlanak le teljesen a derítóművekben. Közismert példa a Diclofenac. Ennek megengedett határértékei a vizekben 18 svédországi helyszínen magasabbak, 109 helyszínen pedig veszélyesen megemelkedtek. A Paracetamol 90%-ban, az Ibuprofen 85%-ban lebomlik. Tehát lehetőleg környezetbarát gyógyszereket kell felírni és azokat ésszerűen kell alkalmazni.

A svéd jogszabály előírja, hogy a gyakori betegségek kezelése céljából a regionális gyógyszerbizottságok tesznek ajánlásokat. E bizottságok Stockholmban és környékén egy ún. „okoslista” („*Kloka listan*“) keretében évente bizonyos kritériumok szerint értékelik a gyógyszereket. A kritériumok elsősorban a hatékonyságra és biztonságosságra, gyógyszerészeti célszerűsége, költséghatékonyságra – és 2005. óta környezeti vonatkozásokra terjednek ki.

Természetesen elsőbbséget élvez a hatékonyság és a mellékhatások kérdése. De ha különböző gyógyszerek közül lehet választani, a költségeket és a környezetre gyakorolt hatásokat is figyelembe veszik. A lista segítséget nyújt az e szempontok szerinti optimális gyógyszerválasztáshoz. Az orvosok 95%-a követi az ajánlásokat.

A gyógyszerek környezeti hatásának értékelése során a gyógyszerbizottságok egy szabadon rendelkezésre álló környezetvédelmi és gyógyszeradatbank támogatásában részesülnek (*Pharmaceuticals and Environment - Janusinfo.se*). A webalapú segédletet a stockholmi régió fejlesztette ki és 2016. óta svéd és angol nyelven működteti.

Az adatbank a gyógyszerek környezeti kockázataira vonatkozó nyilvánosan elérhető információkat gyűjti össze. Egyes értékelések a stockholmi régiótól, mások szakértőktől származnak. A környezetről szóló elsődleges adatforrásokat bemutatják a svéd gyógyszeripar adatbankjában (*fass.se*), valamint az Európai Gyógyszerügynökség (*European Medicines Agency*) honlapján. Az adatokat a svéd környezetkutatási intézet tanácsadó cége ellenőrzi. Az adatbank a különböző hatóanyagokra vonatkozó új tanulmányokra is kiterjed, amelyek valamely kezelés helyettesítéseként szóba jöhetnek.

A svéd orvosokat az antibiotikumok mértéktartó felírására ösztönzik. Az orvosoknak pedig figyelmeztetniük kell a betegeket a fölösleges gyógyszerek és gyógyszertapaszkok gyógyszerházakban való leadására, hogy azokat aztán szakszerűen megsemmisíthessék.